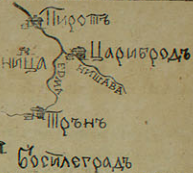

БЪЛГАРСКИ ЗАПАДЪ

ИЗДАНИЕ

СЕДМИЧНО

За кореспонденция: София, ул. "Три уши" № 13
 Редакция: Пирот — пощ. общината.
 Редакционни представителства в: Цариградъ, Трънъ, Босилеградъ и Бабушица

Ратува за цѣлоостното културно, отопанско и народноотно
 издигане на Българския западъ

Редакторъ: КАРАНЪ ДОНЧЕВЪ

Западните земи на България

Тяхното изключително значение и дѣлъ въ борбитѣ за постигане и затвърдяване на българското единство

Въ борбитѣ, които българскитѣ народъ води следъ пробуждането си, има две фази: борба за народна църква, борба за българска държава. И въ дветѣ тия фази се поставаше въпросътъ за българското единство и за българскитѣ предѣли.

Вече въ 1868 год. се ознаменува първата победа. Гръцкитѣ патриархъ Григорий VI призна на българитѣ правото на народна църква. Но на тая църква тогава дѣше територията между Дунава и Балкана, увеличени въ Моравско съ Нишката епархия и Пиротската. Българскитѣ водители отхвърлиха това предложение. Въ 1870 година нова стѣпка напредъ: турското правителство съгласно отъ вѣнскиятъ на българския народъ, създаде Екзархията и простѣр нейната властъ върху земитѣ, отъ които по сетне се образуваша българското княжество и Източна Румелия.

Македония, освенъ Велешката епархия, оставаше вънъ отъ така уредената българска църква; тѣ можеше да се присъедини къмъ нея само следъ допитвания до населението, произведени отъ турската властъ. Сегашта нѣмаша единъ психологически моментъ въ.

развитието на църковния въпросъ

Гръцкитѣ патриархъ бѣ разположенъ да признае Екзархията, но ако тѣ се откаже отъ македонскитѣ епархии, въ противенъ случай той заплахваше, че ще обяви българитѣ за схизматици. Имаше между българскитѣ водители нѣкоя — твърде малцина въ действителностъ — които се показваха готови за такъ жертва. Тѣ, хора на маловѣрието и на слабата воля, се боаха, че схизмата ще уличи българския народъ, при това бѣха подъ влиянието на Русия, която искаше на всѣка цена да предотврати единъ разколъ въ православието. Срещу това примитивно тѣчение се издигна високата вяла на българския духъ. Възражението бѣ почнало въ името на българската

цѣлокупност; още Пайсий бѣ оставилъ тѣто заветъ. Западнитѣ предѣли, застрашени отъ единизма, бѣха станали символътъ на българското единство.

Отъ 1867 г. до 1872 г. въ Цариградъ се излаваше, списвашъ отъ П. Р. Славейкова, вдъхновяванъ отъ д-ръ Чомакова, единъ великодушенъ вестникъ, паленъ едновременно съ жаръ и съ високъ разумъ; той вестникъ се казваше „Македонинъ“.

Спорътъ между дветѣ течения — националното и другото — се продължаваше, когато се свика презъ февруарий 1872 год. народнитѣ съборъ за устроиването на Екзархията. Заповѣдта на турското правителство бѣше да не се изпращатъ поканени до македонскитѣ епархии. Тѣ, обаче, пратиха своитѣ делегати. Любопитно е, че тѣхнитѣ списъкъ намираще въ една дописка отъ Цариградъ до единъ български вестникъ, органъ на сръбското правителство: отъ Охридската епархия — Манушъ Кюркчи; отъ бигоиската — Теодосий Кусевичъ, отъ велешката — Константинъ Шулеъ; отъ Скопската монахътѣ Георги и Стоянъ Костовъ; отъ Костурската — поитъ Теодосий и Константинъ поитъ Гутувъ; отъ Воденската — Георги Гоговъ; отъ Неврокопската — Коста Сарѣфовъ.

Делегатитѣ отъ Македония бѣха избрани и изпратени съ таквава бързина, че тѣ пристигнаха въ Цариградъ зѣри. Но когато се явиха въ събора, почувстваха се една глупа схизма въ плещинитѣ. Тѣ се боаха отъ Портата да не забрани засеняванетоъ отъ патриарха, да не прогласи схизмата: отъ Русия, да не оттегли благоволенieto си. Тогавъ станаха драматични прѣния. Делегатитѣ отъ Прилепъ, Теодосий Кусевичъ, бѣдещитѣ митрополитъ Методиъ, се провикна: „Съ какъо право ще откажете да ни приемете тукъ? Не сме ли ние толъ кова българи, колкото и вие? Из-

даде се ферманъ за създаване българска църква. Ние искаме за нѣтъто ферманъ; ние искаме да вѣдѣемъ въ тая църква. Кой може да се противопоставя на това? Тия думи предизвикаха силно възмѣнение. Но страхътъ да не се разсѣри Портата пакъ поддржаше нѣжкото колебание.

Сегашта Гавриилъ Кръстевичъ, високъ турски сановникъ, и иска велегасно приемането на македонскитѣ делегати въ църковния ферманъ. „Какъ да не ги приемемъ каза той, сега, когато сѣ дошлѣ? Да ги изгонимъ ли? Не! (голяма частъ отъ делегатитѣ ракопѣскаха). Народътъ ще ни благославя!“

Тѣ сѣ българи — затова трѣбаша трѣба да ги приемемъ.

Това, че сѣ дошлѣ, показва, че трѣбаша да ги приемемъ. Ако нѣкоя каже, че това не сѣ българи, ние ще кажемъ: ето ги тѣ сѣ тукъ! Утре правителството ще го знае ние ще му кажемъ, че тѣхното присъствие тукъ е живо доказателство, че тѣ сѣ българи. Азъ самъ ще го вора на Алли паша, ако това е необходимо“. Въ протокола се бележи: „Цѣлитѣ съборъ ракопѣскаха; чуваъ се викове: браво! Всички изразяваъта благодарността си на г-нъ Кръстевичъ“. Следъ тая речъ д-ръ Чомаковъ предложи да се поканятъ тържествено македонскитѣ делегати. Българското единство празнуваше своята първа победа.

Това единство, прогласено въ областта на църквата, намири следъ това политически свѣция въ проектитѣ на цариградската конференция, събрая следъ априлското въстание и Свѣтѣ-Стефанския договоръ, на Берлинския конгресъ българската цѣлоустъ се разпожа.

Традицията азвешана отъ Възраждането, остана, обаче, неруруруцѣ. Тая традиция, утѣкувана правилно отъ поколѣнията, които я наследиха и я разбиреха, значеше: стремежътъ за постигането на за-

Терористическото нападение на англичанитѣ срещу Нишъ е ново доказателство, че

англичанитѣ не искатъ и да знаятъ за гражданитѣ жертви на сръбския народъ,

за тѣхната кауза. Това нападение не изненада тѣя, които знаяха, че англичанитѣ симпатизиратъ къмъ своата сѣщностъ сѣ лѣжливи. Все пакъ имаше сѣри, които вѣрваха въ сладкитѣ думи, съ които англичанитѣ се обръщатъ къмъ сръбския народъ. Нападението на Нишъ отвори очитѣ и на онѣя сѣри, които не виждаха истинския образъ на Англия, най-голямата египтѣ, какъто нѣкоя е съществувалъ

Терористическото нападение на Нишъ е кървавъ документъ за това, че

ХИОНИКА

Съобщаваме на всички нови абонати, че абонатата на вестника, вследствие неимовѣрното поскѣпване на печата и хартията, за въ бѣдеще ще струва 160 лв.

До назначаването на титулярънъ кметъ, Пиротската градска община ще се управлява отъ кмета на с. Градешница г. Малчевъ.

Лична карта № 4267/941 г. издадена отъ Пиротската градска община на д-ръ Иванъ Любюковъ Христовъ, отъ гр. Пиротъ, е изгубена. Да се счита невалидна.

Изгубена лична карта № 1345 на Йосифъ Кузмановъ Лилевъ отъ с. Темско-Пиротско, издадена отъ Темската селска община 1943 година, да се счита невалидна.

падинитѣ предѣли на българското отечество. На западъ бѣ опасността; тамъ бѣ и залогътъ за бѣдещето. Нѣя напредъ трѣбваше да се затвърдятъ тѣя граници чрезъ църквата. Още следъ основаванетоъ си прѣвѣтъ владѣщи, които Екзархията

(Продължава въ следния брой)

Западнитѣ български земи

(Продължение отъ брой 73)

успѣ да изпрати въ Македония, бѣха за Скопие и Охридъ. Турското правителство ги вдигна въ време на руско-турската война. Въ 1890 год. първитѣ владци, които съединитѣ усилия на трима голѣми българи — екзархъ Иосифъ, Стамболовъ и д-ръ Вълковичъ — издействуваха за Македония, пакъ бѣха за Скопие и Охридъ. Това сж, наистина,

крайжгълнитѣ камъни на Западнитѣ предѣли.

Когато сръбското правителство поиска въ 1897 год. отъ гръцката патриаршия да назначи сръбски владци въ Македония, то посочи два града: Скопие и Струмица. Съ линията Скопие — Струмица, Сърбия желаше да отдѣли Македония отъ България. Съ Скопие — Охридъ ние издигнахме отъ своя страна крепоститѣ срещу посегателствата Настоящи и бждещи.

Западнитѣ български граници [обемаха въ мисълта на голѣмитѣ български водители,

не само Македония, а и българско Моравско

На Моравско, никой, може би, не е схващаль голѣмата важностъ, колкото Петко Каравеловъ. Какъ той разбираше тая важностъ, се вижда най-добре отъ нѣкои пълни съ значение думи, казани отъ него въ 1885 год. следъ Съединението.

Последователитѣ на Каравеловъ взеха обичай да го величаятъ следъ неговата смъртъ, за Съединението.

Но приживѣ той рѣзко отклоняваше тая слава. Съединението бѣ извършено въ негово време, но не отъ него. Въ Народното събрание той заяви скромностъ, [която може да покаже само единъ голѣмъ човѣкъ: „Азъ никгга нѣма да се кича съ паунови пера, нито ще кажа, че азъ направихъ Съединението“. Съединението въ действителностъ, той не го желаше въ оня моментъ: неговата мисль бѣ непрестанно за Македония, за Моравско.

Рускиятъ журналистъ Евгений Львовъ съобщава на 11 ноември 1885 година въ една дописка до „Новое время“ за единъ разговоръ въ дома на Каравелова.

Българскитѣ победи бѣха станали и Съединението изглеждале затвърдено. Но единъ отъ събеседницитѣ, когото кореспондентътъ нарича, безъ поименно да го назове, влиятелен членъ на правителството, казалъ: „Дайте ни Пиротъ и Враня и ний доброволно ще се откажемъ отъ Съединението“.

— Неужели тия мѣста сж толкова важни за България — попиталь русинътъ.

— Да! отговорилъ българскиятъ министъръ. Пиротъ ни е нуженъ за обезпечение на София като столица, а, като получимъ Враня, ний отръзваме сърбитѣ отъ Македония“.

Човѣкътъ който говори така бѣше сямиятъ Петко Каравеловъ.

Симеонъ Радевъ

Учителска конференция въ Трънъ

Учителитѣ полагатъ вѣнецъ гредѣ пакетника на падналитѣ за българското обединение